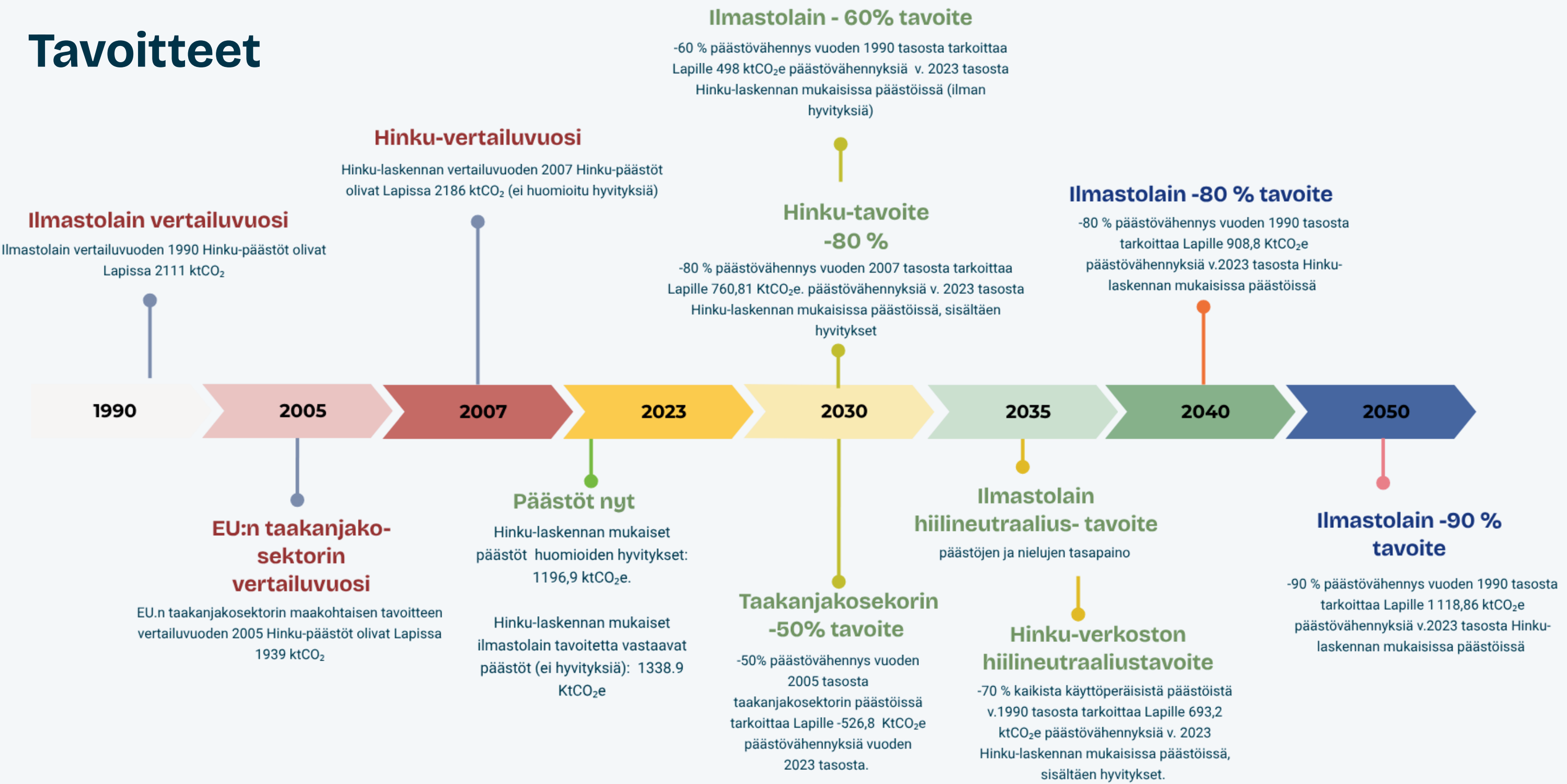
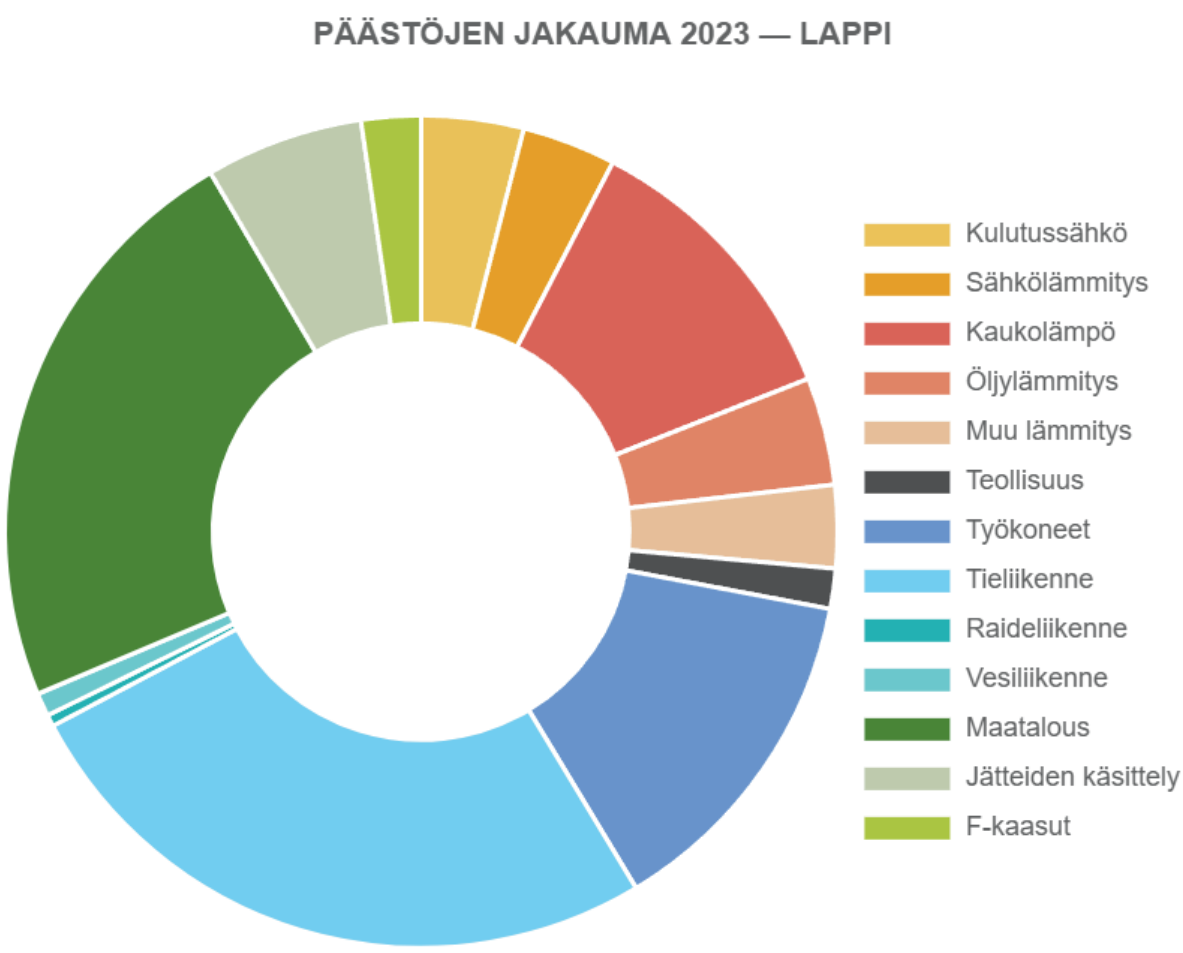

Ilmastomuutoksen hillintäsunnitelma

Tavoitteet

Lapin päästöt 2023

Keskeisimmät toimenpiteet

Energia

kaukolämmön lähteiden muutokset, rakennusten energiatehokkuuden parantaminen, kiinteistöjen lämmitystapamuutokset, tukilämmitysmuotojen lisäys, hukkalämmön hyödyntäminen ja kiinteistökohtaiset aurinkoenergiaratkaisut

Liikenne

ajosuoritteiden vähentäminen, käyttövoiman muutos puhtaisiin ratkaisuihin, pyöräilymahdollisuuksien kehittäminen, älykkäät liikennejärjestelmät ja liikenteen jakamistalous

Maa- ja porotalous

heikkotuottoisten turvepeltojen poistaminen viljelykäytöstä ja ennallistaminen sekä vedenpinnan nosto ja kosteikkoviljely turvemailla

Hiilijalanjäljen pienentäminen

vähäpäästöiset hankinnat, elinkeinoelämän kestävyysmurroksen tukeminen, kulutustottumusten muutos ja matkailun päästövähennykset

Hiilinielujen vahvistaminen

jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen lisääminen, metsien kiertoaikojen pidentäminen, turvemaiden ennallistaminen, metsien tuhkalannoitus ja pitkäaikaista hiilivarastoa lisäävien puutuotteiden osuuden lisääminen

Suosituksat avaintoimijoille

Kunnat

Alueen ilmastotyön strateginen johtaminen, energiatehokkuuden parantaminen ja liittyminen JETS-sopimukseen, vähähiilisten ratkaisujen ja puhtaan energiatuotannon edistäminen rakentamisen ohjauksen ja kaavoituksen avulla sekä yritysten sekä kuntalaisten tukeminen ilmastotyössä viestinnän, neuvonnan, kehittämishankkeiden ja yhteistyön keinoin.

Koulutus- ja tutkimusorganisaatiot

ilmasto- ja kiertotaloustyön edistäminen koulutuksella, neuvonnalla ja opiskelijayhteistyöllä, kestävyyttä tukevan toimintaympäristön kehittäminen.

Yritykset ja elinkeinoelämä

energiankäytön tehostaminen, siirtyminen vähäpäästöisiin ratkaisuihin, ilmastokestävän liiketoiminnan kehittäminen, ilmastovaikutusten arviointi investoinneissa ja erilaisten työkalujen ja oppaiden hyödyntäminen päästövähennysten tueksi.

Maakuntaliitto

ilmastotavoitteiden integrointi maakunnan strategiseen kehittämiseen, maakunnan ilmastotyön ohjaus ja seuranta, kuntien tukeminen ja viestinnän kehittäminen, ilmastoratkaisujen edistäminen kaavoituksella, liikennejärjestelmällä, rahoituksen suuntaamisella sekä edunvalvonnan ja yhteistyön keinoin.

Lapin ilmastotyön strategia

Euroopan unionin osarahoittama

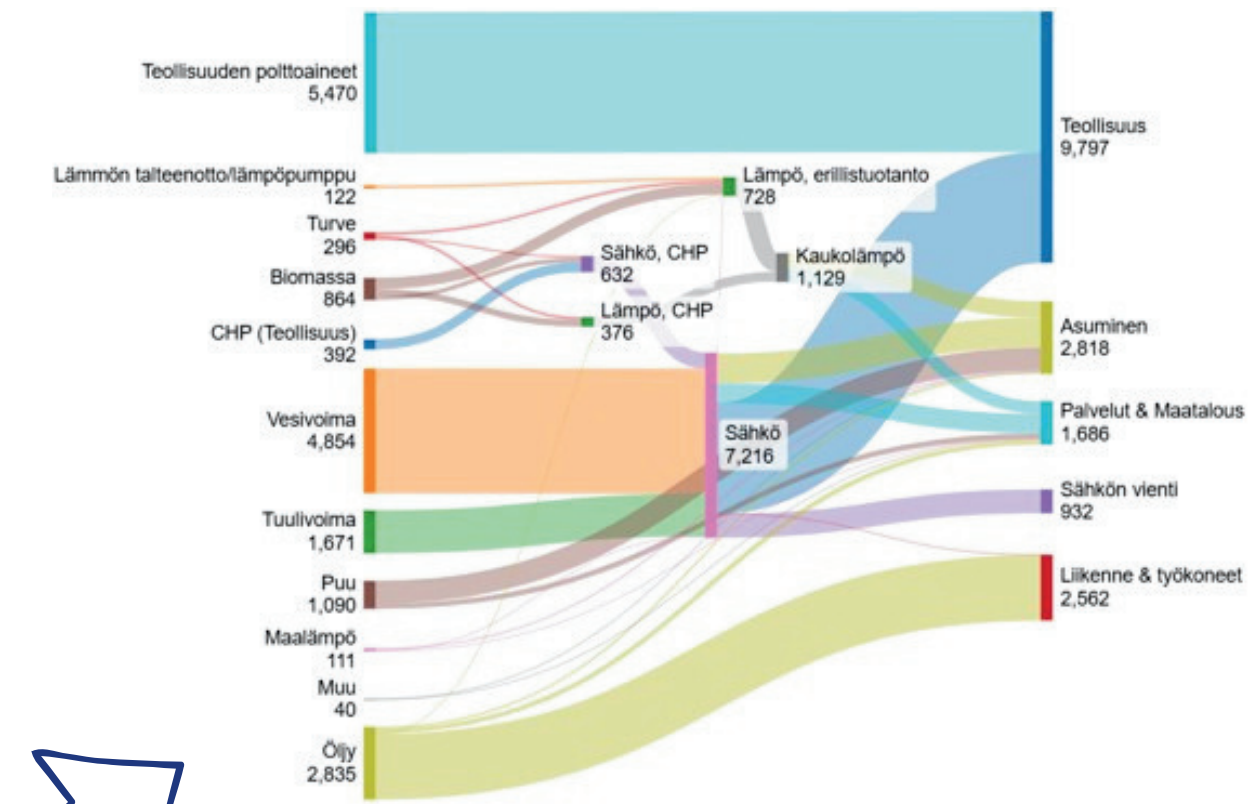

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

LAPIN LIITTO

Energiastrategia

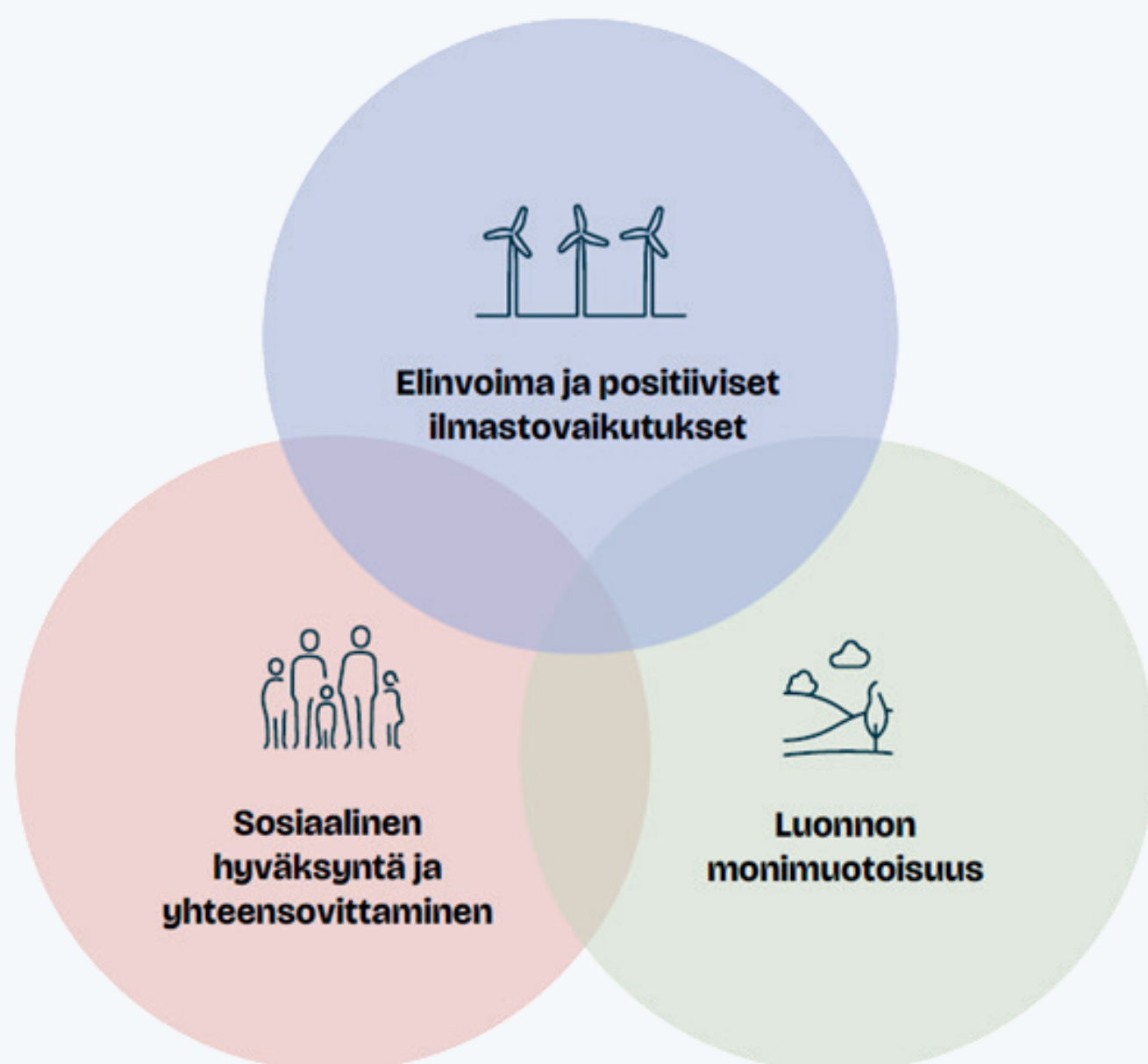
Lapin Energiatase 2023 (GWh)

Visio

Mahdollistamme energiamurroksen Lapissa. Kasvatamme arvonlisää ja monipuolistamme elinkeinorakennetta kestäväällä tavalla paikallisten hyväksi.

Taustalla energia-alan nykytila-analyysi ja tulevaisuuskuvien tarkastelua.

Strategiset tavoitteet

Kehittämisen periaatteet

Johdamme tiedolla

Lisätään oikea-aikaisen, luotettavan ja paikalliset olosuhteet huomioivan tiedon tuottamista energiahankkeista päätöksenteon tueksi.

Kasvamme yhdessä

Panostetaan maakunnassa tuotetun energian arvonlisän kasvattamiseen ja jalostamiseen liittyvän osaamisen lisäämiseen, joilla tuetaan alueen energiamurrosta ja elinvoimaa.

Välitämme muista

Huomioidaan energiajärjestelmän uudistaminen keinona päästöjen vähentämiseen laaja-alaisesti Lapin eri toimialoilla ja vahvistetaan Ei merkittävää haittaa -periaatteen (DNSH) mukaista toimintaa.

Toimenpidesuosituksukset

Kehitetään energiajärjestelmää maakuntakaavoituksella, esim. oikeusvaikutteisen energiavaihemaakuntakaavan laatiminen Lapissa.

Kehitetään energiatuotannon monipuolisuutta, millä lisätään puhtaan energian tuotantoa, tuetaan Lapin toimialojen päästöjen vähentämistä ja jalostusasteen nostamista sekä alueellista huoltovarmuutta.

Kehitetään energiahankkeiden osallistamista, vuoropuhelua ja oikea-aikaisen, luotettavan ja hyödyllisen tiedon tuottamista.

Edistetään kuntien ja julkisen alan toimijoiden liittymistä energiatehokkuussopimukseen kaudelle 2026-2035 (JETS).

Vahvistetaan kuntien välistä yhteistyötä energiateollisuusalueiden kehittämiseen.

Tuetaan energia-alan tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa alueellisen osaamisen vahvistamiseksi ja kansainvälisen hanketyön lisäämiseksi.

Lapin ilmasto- ja energiastrategia

Euroopan unionin osarahoittama

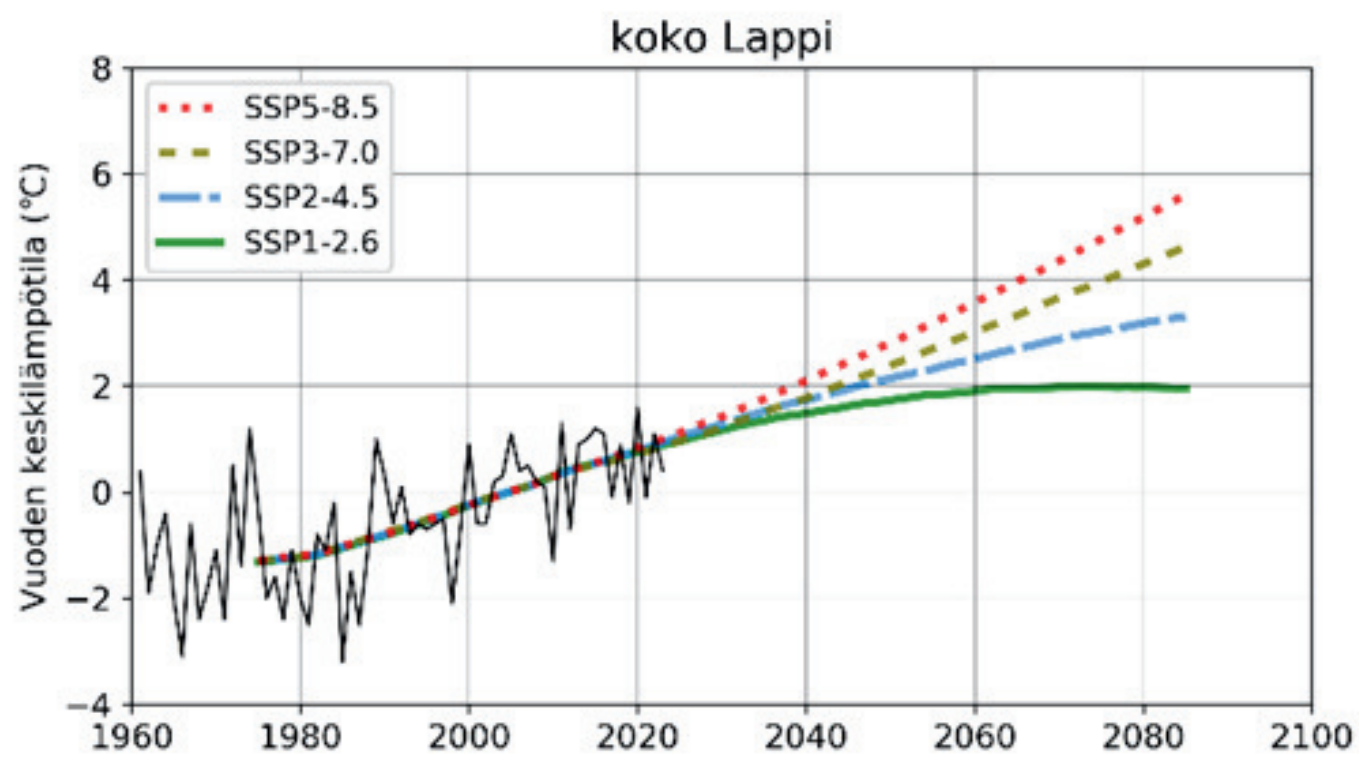

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

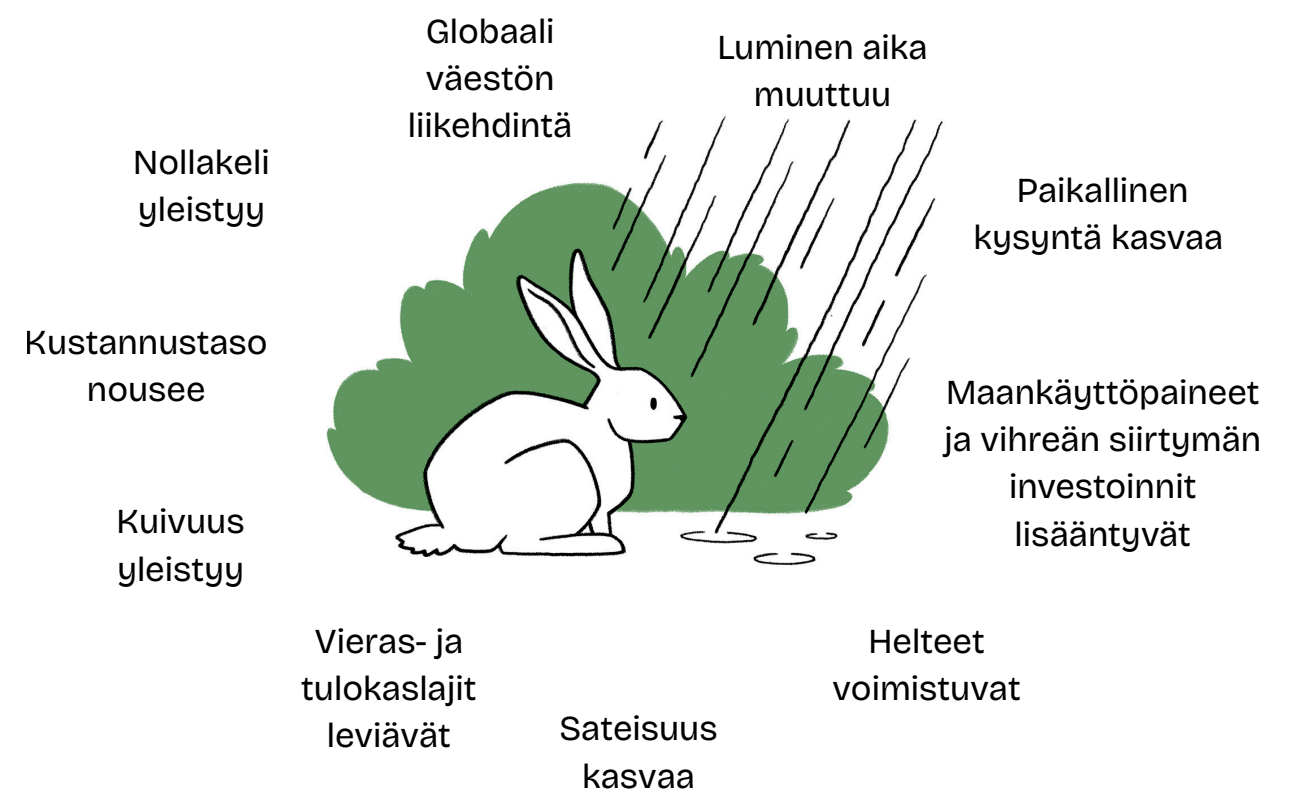
LAPIN LIITTO

Ilmastonmuutokseen sopeutumisen suunnitelma

Lapin ilmaston lämpeneminen tulevaisuudessa riippuu globaalien päästövähennysten onnistumisesta.

Merkittävimpiä ilmastonmuutoksen vaikutuksia Lapille tunnistettiin osana strategiatyötä.

Toimenpidesuosituksukset

Edistetään ja kehitetään monihyötyisiä talousmetsien käyttötapoja, jotka tukevat metsänomistajien tavoitteiden lisäksi vesistöjen ja metsäluonnon hyvää tilaa, metsien sopeutumiskykyä muuttuvassa ilmastossa, poronhoitoa, virkistyskäyttöä sekä hiilensidontaa.

Kannustetaan ja tuetaan toimialakohtaista sopeutussuunnittelua, jolla ehkäistään ilmastoriskejä ja varaudutaan niihin.

Tuetaan kuntia ja aluetoimijoita maankäytön suunnittelussa, jossa huomioidaan ilmastonmuutos osana yhteisvaikutuksia ja ehkäistään ilmastoriskien syntymistä.

Määritellään ja vastuutetaan yhteisesti alueellista ilmastonmuutoksen sopeutumistyötä koordinoiva taho/tahot, kehitetään alueellisen sopeutumistyön indikaattoreita ja käynnistetään systemaattinen sopeutumisen seuranta.

Kehitetään Lappiin soveltuvia luontopohjaisia ratkaisuja ja lisätään niihin liittyvää osaamista. Hyödynnetään sopeutumisessa ensisijaisesti luontopohjaisia ratkaisuja harmaan infrastruktuurin sijaan esimerkiksi tulvariskien ja hulevesien hallinnassa sekä lämpösaarekkeiden ehkäisyssä.

Jatketaan tutkimusta ja tiedontuotantoa ilmastonmuutoksen vaikutuksista sekä vahvistetaan sopeutumisosaamista oppilaitoksissa, kunnissa, elinkeinoelämässä ja alueorganisaatioissa esimerkiksi järjestämällä räätälöityjä lisä- ja täydennyskoulutuksia.

Kehitetään ratkaisuja, joilla voidaan arvioida ja ehkäistä ilmastonmuutoksen ja erilaisten maankäyttöhankkeiden negatiivisia vaikutuksia ympäristöön, vesiin ja luonnonvara-aloihin sekä niiden sopeutumiskykyyn.

Strategiset tavoitteet

1. Ilmastonmuutokseen sopeutumisen valtavirtaistaminen Lapissa.

2. Ilmastotiedon levittäminen ja toimialojen tukeminen ilmastonmuutokseen sopeutumisessa.

3. Ilmastonmuutoksen riskien ja vaikutusten tunnistaminen osana alueellista varautumistyötä.

4. Lapin kulttuuristen ja elinkeinollisten erityispiirteiden vaaliminen muuttuvassa ilmastossa ja niiden sopeutumisen edistäminen osana valtakunnallista edunvalvontaa.

Visio

Lapin ihmiset ja elinkeinot varautuvat ja voivat hyvin muuttuvassa ilmastossa.

Lapin ilmastosta ja energiasuunnitelma

Euroopan unionin osarahoittama

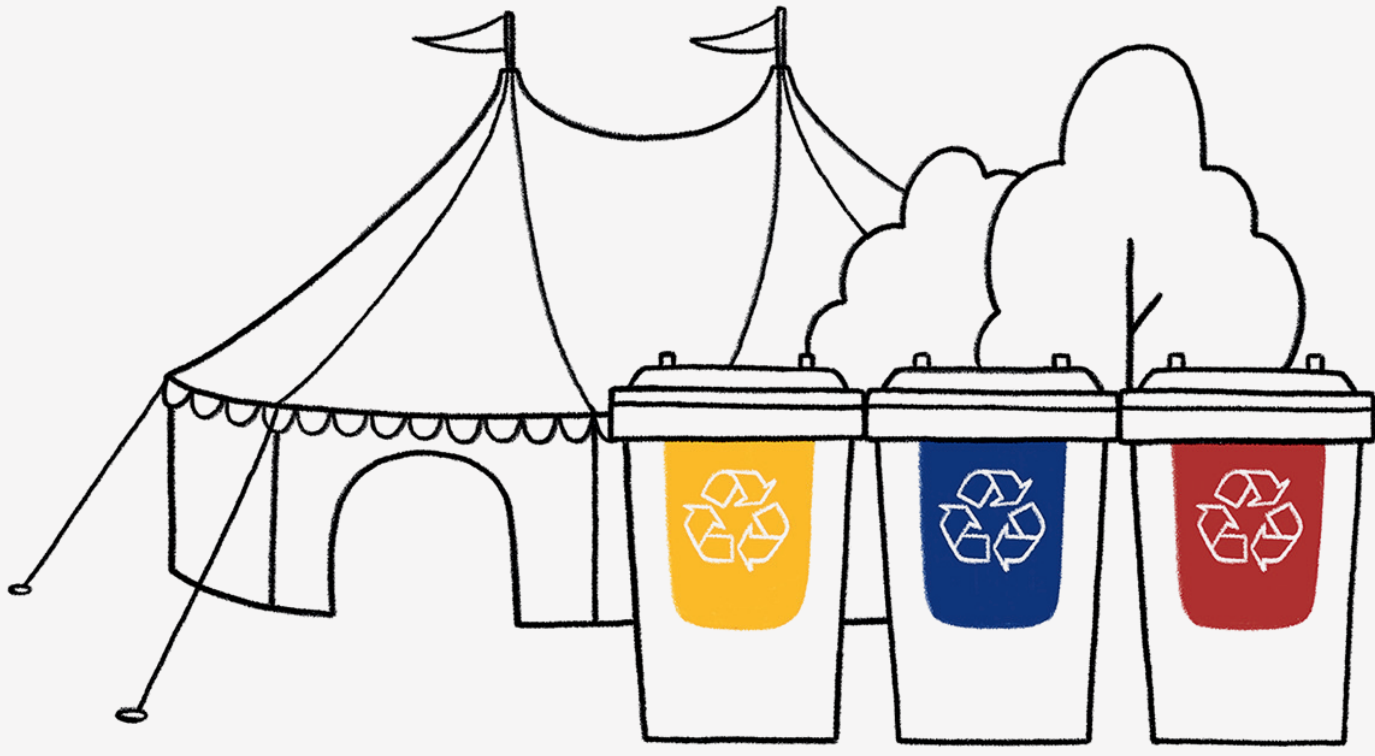

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

LAPIN LIITTO

Viestintä- ja osallisuussuunnitelma

Kohti ilmastokansalaisuutta

Lapin ilmasto- ja energiastrategian tavoitteiden toteutuminen vaatii, että lappilaiset kokevat ilmastoasian omakseen. Tämän vuoksi ilmastokansalaisuuden vahvistaminen on yksi keskeisistä strategisista tavoitteista Lapin ilmastotyössä ja sen huomioiminen ja kehittäminen on ensiarvoista käsillä olevan strategian vaikuttavuudelle.

“Ilmastokansalaisuus kuvaa kansalaisten osallistumismahdollisuuksia ja toimintavalmiuksia sekä ilmastomuutoksen hillitsemiseksi että siihen sopeutumiseksi. Ilmastokansalaisuuteen liittyy olennaisesti myös mahdollisuudet vaikuttaa ilmastopolitiikan tekemiseen eri tasoilla. Tällä on suora kytkentä ilmastopolitiikan oikeudenmukaisuuteen ja sen koettuun hyväksyttävyyteen.”

Legitimacy2035 -hanke

Toimenpidesuosituksukset

Huomioidaan osallisuustoimissa eri väestöryhmät

Osallistetaan ja kuullaan ilmastotoimien suunnittelussa erityisesti ilmastomuutokselle haavoittuvia väestöryhmiä, joiden ääni toistaiseksi on jäänyt vähälle huomiolle.

Tuetaan Lapin toimijoita ilmastoviestinnässä

Kannustetaan toimijoita viestimään ilmastoratkaisuistaan. Tuetaan tätä vahvistamalla ilmastoviestintäosaamista, edistämällä tiedontuotantoa ja -kokoamista sekä lisäämällä resursseja viestinnän toteuttamiseen, mikä vaatii laajaa yhteistyötä Lapin kuntien, elinkeinoelämän ja muiden toimijoiden kesken.

Edistetään laajasti ilmastokasvatusta

Tuetaan ja kannustetaan kasvatus- ja koulutusorganisaatioita huomioimaan ilmastokansalaisuuden vahvistaminen osana omaa toimintaansa ja turvataan näiden toiminnalle riittävät resurssit. Pyritään lisäämään esim. Vihreä lippu -sertifikaatin saaneiden koulutus- ja kasvatusorganisaatioiden määrää Lapissa

Tuodaan tarinallisuus osaksi ilmastoviestintää

Tarinallisilla ilmastokuvauksilla voidaan havainnollistaa tutkimukseen pohjaten ilmastomuutoksen vaikutuksia. Aidot tarinat ja esimerkit lappilaisista ilmastotoimista ja ihmisistä niiden takana tuovat ilmastotyön lähemmäksi paikallisia ihmisiä.

Kehitetään Lapin ilmastotyön verkostoa

Ilmastotyön vaikuttavuuden ja eri toimijoiden osallisuuden vahvistamiseksi mahdollistetaan strategiahankkeen aikana luodun verkoston toiminta myös tulevaisuudessa. Toimivassa verkostossa tieto virtaa.

Luodaan viestintäalusta Lapin ilmastotyölle

Viestintäalustan tavoitteena on koota yhteen ja tehdä näkyväksi Lapin ilmastotyön toimenpiteiden edistyminen ja niiden seuranta mittareineen. Alustan avulla voidaan tukea kuntia ja muita toimijoita niiden ilmastoviestinnässä, kun alueellista ilmastotietoa on koottuna yhteen paikkaan.

Vahvistetaan yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa

Yhdistysten toteuttamassa ruohonjuuritason toiminnassa voidaan tehdä konkreettisia tekoja, jotka edistävät ilmastotyötä myös asukastasolla. Kolmannella sektorilla on merkittävä rooli ilmastoriskeihin varautumisessa.

Kulttuuri ja luovat alat mukaan ilmastoviestintään

Lapissa on pitkät perinteet tarkastella luontosuhdetta ja ympäristömuutosta kulttuurin ja taiteen kautta. Kulttuurilla ja luovilla aloilla on osaamispotentialiaalia auttaa käsittelemään läpileikkaavaa, vaikutuksiltaan ketjuuntuvaa ja monenlaisia tunteita herättävää ilmastomuutosta monipuolisesti ja kokemuksellisesti.

Kehitetään osallisuutta vahvistavia menetelmiä

Erilaisten osallistamismallien kokeileminen ja jalostaminen saavutettaviksi ja sopiviksi Lapin maakuntaan luo alueellista osallistamisen kulttuuria, joka vahvistaa ilmastotoimien ja vihreän siirtymän oikeudenmukaisuutta.

Lapin ilmasto- ja energiastrategia

Euroopan unionin osarahoittama

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

LAPIN LIITTO